

υπαλλήλων επιτρέπεται η εξομοίωση της επαγγελματικής ειδικεύσεως ή επιμορφώσεως κατά τη διάρκεια της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας προς την επαγγελματική πείρα, δεν υπάρχει λόγος να μη γίνει εξίσου δεκτό ότι τα εναλλασσόμενα χρονικά διαστήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσως και της επαγγελματικής δρα-

στηριότητας τα οποία διανύει ο « Referendar », στο πλαίσιο της διοργανώσεως των νομικών σπουδών στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, κατά τη διάρκεια της πρακτικής ασκήσεώς (« Vorbereitungsdienst ») του, εξομοιώνονται στο σύνολό τους προς περίοδο αποκτήσεως επαγγελματικής πείρας.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 22ας Μαΐου 1990 *

Στην υπόθεση T-50/89,

Jürgen Sparr, νομικός, κάτοικος Αμβούργου (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), εκπροσωπούμενος από τους L. Schulze και G. Meyer, δικηγόρους Αμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Gerd Recht, c/o Fulton Prebon SA, 25, rue Notre-Dame,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Henri Étienne, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον Reinhard Wagner, γερμανό δικαστή που έχει τεθεί στη διάθεση της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής του γενικού διαγωνισμού COM/A/621 με την οποία ο προσφεύγων αποκλείστηκε από τις εξετάσεις του εν λόγω διαγωνισμού,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, πρόεδρο τμήματος, R. Schintgen και R. García-Valdecasas, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 4ης Απριλίου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά

- 1 Ο προσφεύγων υπέβαλε υποψηφιότητα για τον γενικό διαγωνισμό βάσει εξετάσεων COM/A/621, που διοργανώθηκε το 1988 από την Επιτροπή για την κατάρτιση εφεδρικού πίνακα προσλήψεως υπαλλήλων διοικήσεως σταδιοδρομίας εκτεινομένης στους βαθμούς 7 και 6 της κατηγορίας A.
- 2 Με έγγραφο της 18ης Ιουλίου 1988 ο προϊστάμενος του τμήματος « προσλήψεων » της Επιτροπής ειδοποίησε τον προσφεύγοντα ότι η εξεταστική επιτροπή τον απέκλεισε από τις εξετάσεις, για τον λόγο ότι η επαγγελματική του πείρα δεν ανταποκρινόταν στις ειδικές προϋποθέσεις του τίτλου II, υπό Β, σημείο 2, στοιχείο β), της προκηρύξεως του διαγωνισμού.

Κατά τις προϋποθέσεις αυτές οι υποψήφιοι πρέπει, μετά την περάτωση πλήρων πανεπιστημιακών σπουδών και κατά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής,

« να έχουν τουλάχιστον διετή επαγγελματική πείρα επιπέδου αντιστοίχου με αυτό που απαιτείται για την άσκηση των καθηκόντων που περιγράφονται στο σημείο I και σχετική με έναν από τους τομείς του διαγωνισμού, η οποία να έχει αποκτηθεί μετά τη λήψη του προαναφερθέντος πτυχίου [στοιχείο α)] και να προσδιορίζεται στην αίτηση συμμετοχής.

Ως επαγγελματική πείρα θεωρούνται επίσης η επαγγελματική ειδίκευση ή επιμόρφωση που συνοδεύεται από τα αναγκαία δικαιολογητικά ή συμπληρωματική κατάρτιση σχετική με τα καθήκοντα που αναφέρονται στον τίτλο I. Η συμπληρωματική αυτή κατάρτιση πρέπει να πιστοποιείται με δίπλωμα επιπέδου τουλάχιστον αντιστοίχου με τον τίτλο που απαιτείται για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό ».

Κατά τον τίτλο I της προκηρύξεως του διαγωνισμού, η φύση της εργασίας συνίσταται στην εκτέλεση, κατόπιν γενικών οδηγιών, καθηκόντων συλλήψεως μελέτης και ελέγχου που αφορούν τη δραστηριότητα των Κοινοτήτων στους τομείς « προσωπικό και διοίκηση », « εξωτερικές σχέσεις » ή « πληροφόρηση-επικοινωνία ». Ο προσφεύγων είχε επιλέξει τον τομέα των « εξωτερικών σχέσεων ».

- 3 Κατά την υποβολή της αιτήσεως συμμετοχής, ο προσφεύγων είχε την ιδιότητα του « Referendar » — τίτλου που απονέμεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μετά την επιτυχία στην « erste Staatsprüfung » (πρώτη κρατική εξέταση) στα νομικά ύστερα από τρίαμισι έτη πανεπιστημιακών σπουδών — και πραγματοποιούσε υπό την ιδιότητα αυτή τη « Vorbereitungsdienst », πρακτική άσκηση, η οποία ύστερα από δύομισι έτη καθιστά δυνατή τη συμμετοχή στην « zweite Staatsprüfung » (δεύτερη κρατική εξέταση) στα νομικά.
- 4 Η εξεταστική επιτροπή, αναφερόμενη στο γερμανικό δίκαιο και χωρίς να εξετάσει το πραγματικό περιεχόμενο των καθηκόντων που ασκούσε ο προσφεύγων κατά τη διάρκεια της ασκήσεως, έκρινε ότι η « Vorbereitungsdienst » — που πραγματοποιούσε ο προσφεύγων ως « Referendar » — συνιστούσε « συμπληρωματική κατάρτιση » κατά την έννοια του τίτλου II, υπό Β, σημείο 2, στοιχείο β), της προκηρύξεως του διαγωνισμού η οποία, προκειμένου να ληφθεί υπόψη ως επαγγελματική πείρα, πρέπει να πιστοποιείται με δίπλωμα. Η εξεταστική επιτροπή θεώρησε ότι μόνον η επιτυχία στη « δεύτερη κρατική εξέταση » στα νομικά μπορούσε να αποτελέσει τον απαιτούμενο τίτλο.

- 5 Με έγγραφο της 4ης Αυγούστου 1988 ο προσφεύγων υπέβαλε ένσταση κατά της απόφασης της εξεταστικής επιτροπής του διαγωνισμού που του είχε κοινοποιηθεί με έγγραφο της 18ης Ιουλίου 1988. Η ένσταση απορρίφθηκε με έγγραφο της Επιτροπής της 6ης Οκτωβρίου 1988.

Η διαδικασία

- 6 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο Jürgen Sparr, με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου της 3ης Νοεμβρίου 1988, άσκησε κατά της Επιτροπής την παρούσα προσφυγή, με την οποία ζητεί να ακυρωθεί η απόφαση της 18ης Ιουλίου 1988.
- 7 Ο προσφεύγων ζητεί από το Δικαστήριο:
- 1) α) να ακυρώσει την απορριπτική απόφαση της 18ης Ιουλίου 1988, όπως περιέχεται στην απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1988 επί της ενστάσεως του προσφεύγοντος·
β) να υποχρεώσει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να επιτρέψει τη συμμετοχή του προσφεύγοντος σε δοκιμασία αντίστοιχη προς εκείνη του διαγωνισμού COM/A/621 και η οποία, επιπλέον, να μην πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο ή συγχρόνως με άλλη διαδικασία προσλήψεως, στην οποία μπορούν να συμμετάσχουν νομικοί·
 - 2) επικουρικά, να υποχρεώσει την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να επιτρέψει τη συμμετοχή του προσφεύγοντος σε δοκιμασία αντίστοιχη προς εκείνη του διαγωνισμού COM/A/622 για βοηθούς διοικητικούς υπαλλήλους, που διοργανώνεται παράλληλα με τον διαγωνισμό COM/A/621 και η οποία, επιπλέον, να μην πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο ή συγχρόνως με άλλη διαδικασία προσλήψεως, στην οποία μπορούν να συμμετάσχουν νομικοί·
 - 3) να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.
- 8 Η καθής ζητεί από το Δικαστήριο:
- 1) να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
 - 2) να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

- 9 Με Διάταξη του προέδρου του τρίτου τμήματος του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1988 απορρίφθηκε αίτηση με την οποία ζητήθηκε παραλλήλως από το Δικαστήριο να υποχρεώσει την Επιτροπή, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, να επιτρέψει προσωρινά τη συμμετοχή του προσφεύγοντος σε δοκιμασία αντίστοιχη προς εκείνη του διαγωνισμού COM/A/621 και, επικουρικά, σε δοκιμασία αντίστοιχη προς εκείνη του διαγωνισμού COM/A/622.
- 10 Με το υπόμνημα απαντήσεως, ο προσφεύγων παραιτήθηκε από ορισμένα αιτήματα της αρχικής του προσφυγής, εμμένει δε μόνο στην ακύρωση της αποφάσεως της 18ης Ιουλίου 1988 και στην καταδίκη της καθής στα δικαστικά έξοδα, σημεία υπό 1 α) και 3 του υπομνήματος.
- 11 Η έγγραφη διαδικασία εξελίχθηκε εξ ολοκλήρου ενώπιον του Δικαστηρίου. Το Δικαστήριο με Διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 1989 παρέπεμψε την υπόθεση στο Πρωτοδικείο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 της αποφάσεως του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988 περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 12 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς την προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Κάλεσε, ωστόσο, τους διαδίκους να απαντήσουν, στηριζόμενοι σε δικαιολογητικά και πριν από την έναρξη της προφορικής διαδικασίας, σε ορισμένες ερωτήσεις σχετικά με τα συγκεκριμένα καθήκοντα του προσφεύγοντος κατά τη διάρκεια της ασκήσεώς του ως « Referendar », σχετικά με την προγενέστερη πρακτική των εξεταστικών επιτροπών στον εν λόγω τομέα και σχετικά με τις εφαρμοστέες διατάξεις. Από τα πιστοποιητικά που προσκόμισε ο προσφεύγων αιτήσει του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι η « Vorbereitungsdiens t » περιελάμβανε διαδοχικές περιόδους ασκήσεως στη Staatsanwaltschaft (εισαγγελεία) του Αμβούργου, στο Amtsgericht (πρωτοδικείο) του Hamburg-Altona, στην Oberfinanzdirektion (γενική εφορία) του Αμβούργου, στο δικηγορικό γραφείο Schön και Pflüger του Αμβούργου, στο Verwaltungsgericht (διοικητικό πρωτοδικείο) του Αμβούργου, στο Oberlandesgericht (εφετείο) της χανσεατικής πόλεως του Αμβούργου, στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στο δικηγορικό γραφείο Schulze και Meyer στο Αμβούργο.
- 13 Η προφορική διαδικασία πραγματοποιήθηκε στις 4 Απριλίου 1990. Οι εκπρόσωποι των διαδίκων ανέπτυξαν τις προφορικές παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

Επί της ουσίας

- 14 Μολονότι η προσφυγή βάλλει ρητώς κατά της αποφάσεως της Επιτροπής της 18ης Ιουλίου 1988, που αποτελεί στην πραγματικότητα απλό έγγραφο με το οποίο οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενημέρωσαν τον προσφεύγοντα για την απόφαση που έλαβε η εξεταστική επιτροπή γι' αυτόν και η οποία, θεωρούμενη μεμονωμένα, δεν συνιστά προσβλητή πράξη, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι δεν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το πραγματικό αντικείμενο της διαφοράς και ότι η προσφυγή αποβλέπει σαφώς στην ακύρωση της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής του διαγωνισμού COM/A/621 περί αποκλεισμού του προσφεύγοντος από τον διαγωνισμό.
- 15 Προς στήριξη της προσφυγής του ακυρώσεως, ο προσφεύγων, αναφερόμενος στο γεγονός ότι η Επιτροπή είχε αναφερθεί στο γερμανικό δίκαιο προκειμένου να ερμηνεύσει την προκήρυξη του διαγωνισμού, επικαλείται ιδίως παράβαση του άρθρου 7 της Συνθήκης ΕΟΚ. Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, αναγνωρίζοντας ως επαγγελματική πείρα την άσκηση που πραγματοποιείται υπό την ιδιότητα του « Referendar » μόνο σε περίπτωση επιτυχίας στην « zweite Staatsprüfung », επιβάλλει πρόσθετη απαίτηση που συνιστά γι' αυτόν και για όλους τους γερμανούς υποψηφίους δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους υποψηφίους των λοιπών κρατών μελών.
- 16 Η καθής θεωρεί ότι ο χαρακτηρισμός της εν λόγω δραστηριότητας εξαρτάται, καταρχήν, από την αξιολόγηση της δραστηριότητας αυτής κατά το οικείο εσωτερικό, εν προκειμένω το γερμανικό δίκαιο. Κατά το δίκαιο αυτό, η άσκηση που πραγματοποιείται από τον « Referendar » δεν συνιστά κατά κυριολεξία επαγγελματική δραστηριότητα, αλλά περίοδο συμπληρωματικής κατάρτισεως. Η καθής επικαλείται ιδίως, στο σημείο αυτό, τις διατάξεις του Deutsche Richtergesetz (DRiG), το άρθρο 5 του οποίου ορίζει ότι δυνατότητα προσβάσεως στο δικαστικό αξίωμα έχει εκείνος που πραγματοποιεί, κατόπιν επιτυχίας στην « erste Staatsprüfung », « Vorbereitungsdienst » διάρκειας δύομισι ετών, που περατώνεται με την επιτυχία στην « zweite Staatsprüfung ». Επισημαίνει, επιπλέον, ότι και η δυνατότητα προσβάσεως στο αξίωμα του εισαγγελέα, στο επάγγελμα του δικηγόρου και του συμβολαιογράφου, καθώς και στη δημοσιοϋπαλληλία προσδιορίζεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας βάσει της διατάξεως αυτής.
- 17 Η Επιτροπή συνάγει από τα προεκτεθέντα ότι η δραστηριότητα που άσκησε ο προσφεύγων κατά τη διάρκεια της « Vorbereitungsdienst » ως « Referendar » αποτελεί περίοδο πρακτικής κατάρτισεως, η οποία μπορεί να ληφθεί υπόψη ως επαγγελματική πείρα, μόνον εφόσον συνοδεύεται από επιτυχία στην « zweite Staatsprüfung ».

Αρνείται, συνεπώς, να αναγνωρίσει το χρονικό διάστημα που διάνυσε ο προσφεύγων υπό την ιδιότητα του « Referendar » ως επαγγελματική πείρα κατά την έννοια της προκηρύξεως του διαγωνισμού.

- 18 Επειδή η προκήρυξη του διαγωνισμού δεν αναφέρεται στο εθνικό δίκαιο στο οποίο υπάγονται οι υποψήφιοι ως προς τον καθορισμό της απαιτούμενης επαγγελματικής πείρας, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η εν λόγω έννοια πρέπει να ερμηνευθεί αποκλειστικά υπό το πρίσμα των σκοπών του εν λόγω διαγωνισμού, όπως αυτοί προκύπτουν από τη γενική περιγραφή των καθηκόντων που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της προκηρύξεως του διαγωνισμού. Μόνον η ερμηνεία της έννοιας της « επαγγελματικής πείρας » η σύμφωνη με τις διατάξεις που διέπουν τον εκάστοτε διαγωνισμό, καθιστά δυνατή την αποφυγή κάθε διακρίσεως μεταξύ υποψηφίων διαφορετικής ιθαγενείας. Μια ερμηνεία παραπέμπουσα στο εθνικό δίκαιο κάθε υποψηφίου θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε διαφορετική μεταχείριση, ενόψει των διαφορών μεταξύ των μεταπτυχιακών συστημάτων των διαφόρων κρατών μελών.
- 19 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο γενικός διαγωνισμός COM/A/621 διοργανώθηκε για να καταρτιστεί εφεδρικός πίνακας προσλήψεων υπαλλήλων διοικήσεως, η εργασία των οποίων συνίσταται στην εκτέλεση καθηκόντων συλλήψεως, μελέτης και ελέγχου που αφορούν τη δραστηριότητα των Κοινοτήτων στους τρεις τομείς « προσωπικό και διοίκηση », « εξωτερικές σχέσεις » και « πληροφόρηση-επικοινωνία ». Η περιγραφή των καθηκόντων που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της προκηρύξεως του διαγωνισμού δεν αναφέρει για κανένα από τους τρεις τομείς καθήκοντα που απαιτούν από τους υποψηφίους ιδιαίτερη δυνατότητα προσβάσεως σε κάποιον νομικό επάγγελμα ή δικαστικό αξίωμα.
- 20 Κατά τις ειδικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν τουλάχιστον διετή επαγγελματική πείρα ή να έχουν διανύσει περιόδους επαγγελματικής ειδικεύσεως ή επιμορφώσεως συνοδευόμενης από τα αναγκαία δικαιολογητικά ή συμπληρωματικής κατάρτισεως πιστοποιούμενης με δίπλωμα. Αντίθετα προς την ερμηνεία ανάλογης προκήρυξης που είχε ακολουθηθεί το 1984 στα πλαίσια προγενέστερου διαγωνισμού (COM/A/403), η εξεταστική επιτροπή αναφερόμενη στο γερμανικό δίκαιο χαρακτήρισε εν προκειμένω τη « Vorbereitungsdienst » του προσφεύγοντος ως συμπληρωματική κατάρτιση.

- 21 Ασφαλώς, τα καθήκοντα που άσκησε ο προσφεύγων ως « Referendar » στο πλαίσιο της « Vorbereitungsdienst » δεν αποτελούσαν μόνο παροχή υπηρεσιών, αλλά περιλαμβάνονταν στην πρακτική προπαρασκευή για την πραγματική άσκηση επαγγέλματος. Είναι όμως ακριβές ότι η δραστηριότητα του « Referendar » δεν συνιστούσε μόνο συμπληρωματική κατάρτιση, διότι κατά τη διάρκεια της « Vorbereitungsdienst » εναλλάσσονταν τα διαστήματα της ασκήσεως επαγγέλματος με εκείνα της επιμορφώσεως.
- 22 Εν προκειμένω, από τα πιστοποιητικά που προσκόμισε ο προσφεύγων αιτήσε του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι οι δραστηριότητες που άσκησε κατά τη διάρκεια της « Vorbereitungsdienst » εμπίπτουν τόσο στην επαγγελματική δραστηριότητα όσο και στην επαγγελματική εκπαίδευση.
- 23 Επειδή η προκήρυξη του διαγωνισμού επιτρέπει την εξομοίωση της επαγγελματικής ειδικεύσεως ή επιμορφώσεως κατά τη διάρκεια της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας προς την επαγγελματική πείρα, δεν υπάρχει λόγος να μη γίνει εξίσου δεκτό ότι τα εναλλασσόμενα χρονικά διαστήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσως και της επαγγελματικής δραστηριότητας, τα οποία διανύει ο « Referendar » κατά τη διάρκεια της « Vorbereitungsdienst » του, εξομοιώνονται στο σύνολό τους προς περίοδο αποκτήσεως επαγγελματικής πείρας.
- 24 Οι δραστηριότητες αυτές ανταποκρίνονται, επομένως, στον σκοπό της προκηρύξεως του διαγωνισμού και πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον υπολογισμό της διάρκειας της επαγγελματικής πείρας που απαιτείται κατά τον τίτλο II, υπό Β, σημείο 2, στοιχείο β), των ειδικών προϋποθέσεων της προκηρύξεως του διαγωνισμού.
- 25 Επομένως, η προσφυγή του προσφεύγοντος πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη.
- 26 Κατόπιν των ανωτέρω πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλομένη απόφαση, χωρίς να απαιτείται η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως και ισχυρισμών του προσφεύγοντος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 27 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται *mutatis mutandis* στο Πρωτοδικείο δυνάμει του άρθρου 11, τρίτο εδάφιο, της απόφασης του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Επειδή η καθής ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση της εξεταστικής επιτροπής του γενικού διαγωνισμού COM/A/621 με την οποία ο προσφεύγων αποκλείστηκε από τις εξετάσεις του διαγωνισμού.
- 2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Edward

Schintgen

García-Valdecasas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Μαΐου 1990.

Ο γραμματέας

H. Jung

Ο πρόεδρος

D. A. O. Edward